

Notat – Erhvervsstyrelsen – Bogføringsloven

1. Notatets baggrund og formål

I forbindelse med seneste revision af bogføringsloven gennemførtes ændringer, der gjorde det enklere for bogføringspligtige virksomheder at anvende udenlandske udbydere af digitale løsninger. I høringsfasen forud for ændringerne advarede Danske Insolvensadvokater ("DIA") og Kuratorforeningen ("KF") i høringsvar imod de mulige konsekvenser heraf.

Ved opfølgende drøftelse i Erhvervsstyrelsen aftaltes, at DIA & KF skulle udbygge og eksemplificere baggrunden for sit høringsvar med henblik på, at Erhvervsstyrelsen kan overveje, om der heri er forhold, Erhvervsstyrelsen bør lade indgå ved fremtidige revisioner af bogføringsloven.

2. Indledende bemærkninger om de juridiske hegnsplæ

Retvisende økonomiske oplysninger er et fundamentalt krav i erhvervslivet. Pligterne gennemsyrrer lovgivningen, og de mest relevante love, der så at sige indrammer pligterne, er selskabsloven, årsregnskabsloven, bogføringsloven og revisorloven. Overholdelse af disse fire loves handlepligter skal sikre, at en regnskabspligtig virksomhed – herunder virksomheder, der drives i selskabsform – kan dokumentere sine forhold behørigt. De fire love indeholder straf og erstatningsbestemmelser, der kan bringes i anvendelse ved overtrædelse. Supplerende hertil findes også sanktionerende bestemmelser i straffeloven og konkursloven. Straffelovens bestemmelser er reserveret og bruges i dag til de meget grove overtrædelser. Konkursloven har fået sine bestemmelser om konkurskarantæne.

Et årsregnskab udtrykker konsekvenserne af årets økonomiske transaktioner og bygger dermed – fundamentalt – på de registreringer, den regnskabspligtige virksomhed har foretaget. Det er bogføringsloven, der beskriver de handlepligter, der fra lovgivers side ses som nødvendige.

Selve titlen "bogføringsloven" har det historiske udspring, at virksomheder var bogføringspligtige. Regnskaber blev helt bogstaveligt ført i regnskabsbøger, hvor tallene oprindeligt blev indført manuelt på baggrund af tilsvarende manuelt udfærdigede bilag. Ordet "bogføring" har fået lov til at overleve længere end den til bogføring knyttede medarbejder - bogholderen. Over en periode, der vel reelt kun strækker sig over ca. 30 år, har den digitale revolution udvirket massive ændringer. Det, "bogføringsloven" regulerer, er ikke længere føring i bøger af papir, men registrering af de samme data på elektroniske medier på en sådan måde, at disse data kan genfindes og anvendes i relevante sammenhænge. Relevante sammenhænge i den forstand forstået som uddrag, talbehandling, dokumentation mv. Ordet "bogføringsloven" burde derfor i konsekvens af realiteterne ændres til noget mindre mundrettet, men mere dækkende – eksempelvis "Lov om sikker registrering af regnskabsmæssige data med henblik på efterfølgende anvendelse, fremfindelse og dokumentation"? I daglig tale Regnskabsdataloven.

DIA & KF er ikke "maskinstormere". DIA & KF anerkender absolut den teknologiske udvikling og anerkender, at de digitale regnskabssystemer, der er udarbejdet over de seneste år, indeholder både muligheder og substantielle besparelser for små som store virksomheder. Handlinger, der tidligere var trivielle, og for nogle komplicerede kan i dag gennemføres

KURATORFORENINGEN

SUNDKROGSGADE 5
2100 KØBENHAVN Ø

ADVOKAT SØREN AAMANN JENSEN, FORMAND
ADVOKAT PIYA MUKHERJEE
ADVOKAT HENRIK B. SANDERS
ADVOKAT FINN LYNGE JEPSEN
ADVOKAT OLE BORCH

enkelt og hensigtsmæssigt. Det medfører også besparelser ved udarbejdelsen af regnskaber og årsrapporter og besparelser på omkostningerne til revision.

De foreslåede ændringer til bogføringsloven, DIA & KF kommenterede og advarede imod, bygger på ønsket om, at lovgivningen skal afspejle og facilitere disse muligheder.

De problemer, DIA & KF ønsker at flage, er, at ligeså effektive disse digitale systemer er, når de virker, ligeså forhindrende er de i vores arbejde som insolvensbehandlere, når de er utilgængelige.

Hvis og når en sammenbrudt virksomhed har hele sin økonomi lagt ind i en sådant digitalt system, og hvis og når dette system bliver utilgængeligt for os som insolvensbehandlere, står vi foran det, der populært kaldes en "black box". I værste tilfælde har vi intet andet grundlag end de bankkontoudtog, vi generelt er i stand til at få udskrifter af. Hvis bilag er scannet ind og gemt digitalt som en del af digitale løsninger, er det situationen. Det er et praktisk taget uoverkommeligt arbejde at rekonstruere et bogholderi alene ud fra bankkontoudtoget. I forhold hertil kan være et utal af variationer over problemstillinger afhængig af, hvilke oplysninger, det er muligt at komme i besiddelse af.

Der behøver ikke være nogen sammenhæng imellem udfordringernes størrelse og ledelsens hæderlighed. Man kan sagtens forestille sig en ledelse med den højeste moral og de bedste ambitioner, som i den bogføringspligtige virksomhed – nu fuldt lovligt – køber en digital løsning, som er hosted af en udenlandsk udbyder. Ledelsen foretager alle relevante indtastninger og indscanninger frem til det tidspunkt, hvor omstændigheder tvinger virksomheden ud i et økonomisk sammenbrud. I virksomheden går nu en periode efter, at ledelsen har opgivet virksomhedens overlevelse, og hvor virksomheden heller ikke har likviditet overhovedet. Af denne grund betales de løbende ydelser til udbyderen af de digitale services ikke, og af denne grund hæver udbyder af de digitale services aftalen.

På det tidspunkt, hvor insolvensbehandlingen påbegyndes, kan kurator derfor logge sig på den digitale løsning, men skal først igennem en dialog med udbyder. Denne dialog kan i sig selv byde på flere udfaldsrum.

Der kan være udbydere, der med respekt for situationen vederlagsfrit eller mod et beskedent og rimeligt gebyr genåbner for adgangen og tillader kurator at trække relevante oplysninger. Typisk i form af, at kurator trækker en fuld backup til sit eget medie, som kurator herefter anvender til bobehandlingen.

Hvad dog oftere ses, vil udbyder stille helt andre økonomiske krav for at give kurator adgang. Igen er her et utal af variationer. Udbyder kan tænkes at kræve alle skyldige ydelser i perioden, frem til kurator får adgang, betalt og herefter tillade adgang. Det svarer til et klassisk tilbagehold og kan mødes med nogen forståelse. Ikke sjældent ses dog udbydere, der har fuld indsigt i kurators udfordring og derfor betinger sig betalinger, der kan have karakter af positiv opfyldelsesinteresse på den oprindelige aftale – altså ikke blot alle historiske ydelser men også ydelser frem til aftalen kunne opsiges. Der ses også udbydere, der opererer med "variationer" – eksempelvis, at udbyder kun tillader en meget smal båndbredde indtil den digitale løsning med det resultat, at det bliver en reelt umulig opgave at arbejde på systemet eller at foretage en backup.

Det er væsentligt at understrege, at de ovenfor beskrevne problemstillinger ikke alle og alene er resultatet af de ændringer, DIA & KF kommenterede i efteråret 2014. Nærværende notat udtrykker en opsamling af den udvikling, der er sket, i et håb om, at en kommende lovrevision kan forholde sig til mulighederne for, at der forholdes hertil.

KURATORFORENINGEN

SUNDKROGSGADE 5
2100 KØBENHAVN Ø

ADVOKAT SØREN AAMANN JENSEN, FORMAND
ADVOKAT PIYA MUKHERJEE
ADVOKAT HENRIK B. SANDERS
ADVOKAT FINN LYNGE JEPSEN
ADVOKAT OLE BORCH

Det er samtidigt væsentligt at påpege, at en stor del af de sager, som Erhvervsstyrelsen sender til oplysning, er begrundet i manglende indsendelse af Årsrapporter. Statskassen forestår afviklingen og afholder de basale omkostninger. Men det er selskaber, hvor der de facto ikke er midler til at generere elektronisk bogføringsspor. Disse selskaber risikerer således fremover, at skulle oplyses uden at Erhvervsstyrelsen, skifteretterne eller likvidator/kurator har mulighed for at få indblik i virksomhedernes økonomiske forhold for perioden op til sammenbruddet.

3. Konsekvenser af den nuværende retstilstand

Konsekvenserne af den nuværende retstilstand kan fra DIA & KFs side kun beskrives i kategorier.

En beløbsmæssig kvantificering kræver et større arbejde, end nærværende notat har som ambition, men DIA & KF ønsker at indlede dette afsnit med en understregning af, at der er store værdier – også samfundsmæssige værdier – på spil.

Den første og direkte økonomiske konsekvens er økonomien i bobehandlingen. Langt de fleste konkursboer starter med ingen eller næsten ingen likviditet, og i situationer som foran beskrevet betyder det, at de penge, der er arbejde for i boet, i alt for vidt omfang bliver brugt til at skaffe adgang til de økonomiske data, og i det hele taget fordyrer det praktiske arbejde.

Hvad værre er, er imidlertid, at denne manglende adgang til de økonomiske data givet fører til, at mange boer slet ikke behandles behørigt. Det gælder ikke mindst i de selskaber, hvor ledelsen kan kategoriseres som liggende i området imellem "ikke samarbejdsvillig" til "direkte uhæderlig".

Til de samfundsmæssige værdier hører også den krænkelse af retsfølelsen, dette eller disse risici skaber grobund for. Det er kuratorer, der har det umiddelbare opdrag i relation til at vurdere, om der i perioden op til et økonomisk sammenbrud er foregået forhold, der er så kritisable, at det bør udløse en samfundsmæssig reaktion. Det kan være i form af en straffesag eller i form af, at kurator indstiller, at der indledes sag om konkurskarantæne. Begge reaktioner forudsætter, at der fra kurators side kan udarbejdes et motiveret og dokumenteret grundlag. Uden regnskabsdata – ingen mulighed herfor.

DIA & KF finder, at udviklingen i bogføringsloven har etableret muligheder for uhæderlige til at etablere situationer, hvor formålet givet har været at sløre eller måske helt fjerne de økonomiske data, men hvor kurators mulighed for at bevise dette fortsat vanskeliggøres, grænsende til det umulige. I de situationer, hvor en virksomhed har foretaget de registreringer, der er beskrevet i bogføringsloven på medier, der ikke længere er tilgængelige for kurator, kan det blive meget vanskeligt for kurator at bevise, at utilgængeligheden er udtryk for en forsætlig handling, der berettiger til iværksættelse af sanktioner.

4. Forslag

DIA & KF foreslår, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagere fra Erhvervsstyrelsen, politiet, anklagemyndigheden, Danske Revisorer og Danske Insolvensadvokater.

KURATORFORENINGEN

SUNDKROGSGADE 5
2100 KØBENHAVN Ø

ADVOKAT SØREN AAMANN JENSEN, FORMAND
ADVOKAT PIYA MUKHERJEE
ADVOKAT HENRIK B. SANDERS
ADVOKAT FINN LYNGE JEPSEN
ADVOKAT OLE BORCH

DIA & KF foreslår, at regnskabspligtige virksomheder, der anvender digitale løsninger til opbevaring af regnskabsmæssige data, underkastes en pligt til at være i besiddelse af en fysisk backup, der skal befinde sig i Danmark, og som skal være etableret på en sådan måde, at selskabets revisor (eventuelt selskabets seneste revisor, hvis revisor måtte være fratrådt) skal kunne indlæse denne backup på en sådan måde, at alle relevante data bliver tilgængelige.

Som et led i en sådan ordning bør bogføringslovens muligheder for at anvende digitale løsninger være formuleret således, at danske bogføringspligtige virksomheder kun kan anvende digitale løsninger, hvor udbyder af løsningen har underkastet sig vilkår, hvor udbyder uden andet end en efter omstændighederne rimelig kompensation for det da udførte arbejde skal medvirke til, at disse data bliver tilgængelige for bobehandlingen.

Hvis der er politisk vilje til at gennemføre disse begrænsninger på adgangen til at anvende digitale løsninger til opbevaring af regnskabsmæssige data, vil ovenstående problemstillinger kunne minimeres.

*****

Vi der deltog i det indledende møde i Erhvervsstyrelsen deltager gerne i et opfølgende møde, hvor vi uddyber ovenstående og drøfter mulige løsninger.

København, den 10. juni 2015

Danske Insolvensadvokater
v/ Pernille Bigaard

Kuratorforeningen
v/ Ole Borch